

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะผลการวิจัยเรื่องข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ เพื่อการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้วิจัยขอเสนอตามลำดับดังนี้ วัตถุประสงค์การวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ เพื่อการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่เหมาะสม และเป็นไปได้

2. วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาบริบทเพื่อจัดทำร่างข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ โดยการศึกษาเอกสาร การวิจัยเชิงสำรวจ การศึกษาพหุกรณี และการสนทนากลุ่มเป้าหมาย ระยะที่ 2 เป็นการตรวจสอบเพื่อพัฒนาข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ และการประชาพิจารณ์ ซึ่งในแต่ละระยะมีขั้นตอนของการวิจัย ดังนี้

2.1 ระยะที่ 1 การศึกษาบริบทเพื่อจัดทำร่างข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ ดำเนินการวิจัย 4 วิธีดังนี้

2.1.1 การศึกษาเอกสาร (documentary study) เพื่อศึกษาความคาดหวังในเชิงนโยบาย และเชิงวิชาการเกี่ยวกับการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตามนโยบาย กฎหมาย หรือแผนการศึกษาแห่งชาติ กรอบนโยบายการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการตามหลักการเชิงวิชาการหรือทฤษฎี หรือการดำเนินการตามข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ และวิเคราะห์ข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จำนวน 24 แห่ง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา และวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์เนื้อหา (content analysis and synthesis) โดยยึดหลักความสอดคล้องของข้อมูล

2.1.2 การวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) เพื่อเป็นการสำรวจสถาบัน มุ่งวิจัย เพื่อหาข้อมูลสภาพปัจจุบัน ความเหมาะสม ปัญหา ความต้องการ และแนวทางพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย ในการสำรวจความคิดเห็นนี้ ผู้วิจัยศึกษาจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งเป็น ผู้บริหารมหาวิทยาลัย คณบดี ผู้อำนวยการ และอาจารย์ผู้สอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2.1.3 การศึกษาพหุกรณี (multi-case study) เพื่อเป็นการศึกษาองค์ประกอบการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ตามกลุ่มสถาบันที่ติดอันดับโลก และได้รับการยอมรับในระดับประเทศ

อันดับต้น ๆ จำนวน 4 แห่ง ได้แก่มหาวิทยาลัยมหิดล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยขอนแก่น

2.1.4 การสนทนากลุ่มเป้าหมาย (focus group discussion) เพื่อระดมความคิดเห็น ในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ผลที่ได้จากการดำเนินการวิจัย จาก 3 วิธีข้างต้น สำหรับเป็นแนวทางในการ ยกร่างข้อเสนอเชิงกลยุทธ์เพื่อการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2.2 ระยะที่ 2 การพัฒนาข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ ดำเนินการวิจัย 3 วิธี ดังนี้

2.2.1 การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ (In-dept interviews of experts) เพื่อพิจารณา ตรวจสอบและยืนยัน ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาข้อเสนอเชิงกลยุทธ์เพื่อการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2.2.2 การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ (operational seminar) เพื่อพิจารณา ตรวจสอบ และยืนยัน ให้ข้อเสนอแนะ ในการพัฒนาข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ เพื่อการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2.2.3 การประชาพิจารณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (public hearing of stakeholders) เพื่อพิจารณา ตรวจสอบ วิพากษ์ ให้ข้อเสนอแนะ ในการพัฒนาข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ เพื่อการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผลการตรวจสอบเพื่อพัฒนาข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ และการประชาพิจารณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่กล่าวข้างต้น นำวิเคราะห์ และสังเคราะห์จัดทำเป็น ข้อเสนอเชิงกลยุทธ์เพื่อการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ฉบับสมบูรณ์

3. สรุปผลการวิจัย

ผลจากการวิจัย ได้ข้อเสนอเชิงกลยุทธ์เพื่อการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่มีองค์ประกอบสองส่วนคือ องค์ประกอบที่เป็นวัตถุประสงค์ของกลยุทธ์ ได้แก่วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ และองค์ประกอบที่เป็นแนวทางพัฒนาข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ ได้แก่องค์ประกอบการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย ใน 9 ด้าน ที่ประกอบด้วย ด้านเป้าหมาย ด้านกลยุทธ์เพื่อการบรรลุเป้าหมาย และด้านกลไกสู่การปฏิบัติและการประเมินผล ซึ่งสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

3.1 วิสัยทัศน์ “การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มุ่งเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ และความเป็นสากล ภายใต้การบริหารจัดการที่มีความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล สามารถพึ่งตนเองได้”

3.2 พันธกิจ “สนับสนุนการผลิตบัณฑิตที่สูงกว่าระดับปริญญาตรี ที่มีคุณภาพทางวิชาการ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีองค์ความรู้ระดับมาตรฐานสากล”

3.3 วัตถุประสงค์

เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเป็นไปตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้บัณฑิตวิทยาลัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์ของแผนการดำเนินงานบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้จากกระบวนการวิจัยดังนี้ 1) เพื่อเป็นศูนย์กลางในการประสานงาน และกำกับดูแล การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัย 2) เพื่อควบคุมมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ 3) เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ

ประสบการณ์ และคุณวุฒิให้แก่บุคลากรในคณะต่าง ๆ ที่เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา และ 4) เพื่อส่งเสริม และสนับสนุนการวิจัยที่มีคุณภาพในระดับบัณฑิตศึกษาให้มีมาตรฐานระดับสากล

3.4 องค์ประกอบการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

องค์ประกอบการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ใน 9 ด้านที่ประกอบด้วย ด้านเป้าหมาย ด้านกลยุทธ์เพื่อการบรรลุเป้าหมาย และด้านกลไกสู่การปฏิบัติและการประเมินผล ดังนี้

3.4.1 องค์ประกอบการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย ด้านโครงสร้างการบริหาร ซึ่งมีองค์ประกอบด้าน 1) เป้าหมาย: การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ (1) ปรับโครงสร้างการบริหารหน่วยงานบัณฑิตวิทยาลัย ให้มีความชัดเจน ในระบบการบริหาร สายการบังคับบัญชา (2) พัฒนาระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการภายในองค์การ ของบัณฑิตวิทยาลัย 2) กลยุทธ์เพื่อการบรรลุเป้าหมาย (1) จัดระบบโครงสร้างการบริหารจัดการ เพิ่มคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย และให้มีผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานภายนอกเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ (2) มีระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ตามองค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารบัณฑิตวิทยาลัย ที่มีบทบาทในการตัดสินใจ และให้ข้อเสนอแนะเชิงบริหารเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา (3) การเป็นศูนย์กลาง การประสานงาน การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา (4) การบริหารจัดการที่ดี เน้นคุณภาพการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล โดยการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมเข้ามาใช้ในการบริหาร และ 3) กลไกสู่การปฏิบัติและการประเมินผล ประกอบด้วย ตัวชี้วัด (1) กำหนดระบบการบริหารจัดการ มีคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา โดยการบริหารตามโครงสร้างขององค์การ (2) กำหนดระบบและกลไกการสรรหาบุคลากร ให้ได้บุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ตรงตามโครงสร้างงานขององค์การ (3) จัดระบบการบริหารจัดการองค์การที่ดีภายใต้โครงสร้างการบริหารจัดการที่เหมาะสม และก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารมากที่สุด (4) มีระบบการบริหารจัดการ การกำกับดูแลเชิงนโยบายด้านการบริหารงานวิชาการในหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา (5) ระดับความพึงพอใจต่อความคิดเห็นต่อขอใช้บริการที่บัณฑิตวิทยาลัยของนิสิต และบุคลากรภายใน และภายนอกมหาวิทยาลัย

3.4.2 องค์ประกอบการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย ด้านการกำกับคุณภาพมาตรฐานการศึกษา ซึ่งมีองค์ประกอบ ด้าน 1) เป้าหมาย: การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ (1) พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการกำกับดูแล ตรวจสอบ คุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา (2) พัฒนาระบบและกลไกการเร่งรัดกำกับติดตาม ตรวจสอบมาตรฐานหลักสูตรที่เปิดสอน และการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ 2) กลยุทธ์เพื่อการบรรลุเป้าหมาย (1) ส่งเสริมและพัฒนาระบบฐานข้อมูลการให้บริการ กำกับ ดูแล ติดตาม และการดำเนินงานสู่มาตรฐานการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา (2) มีระบบการประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษา เพื่อการติดตาม กำกับ ควบคุม ตรวจสอบมาตรฐานหลักสูตรที่เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพ 3) กลไกสู่การปฏิบัติ และการประเมินผล ประกอบด้วย ตัวชี้วัด (1) มีจำนวนระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ สำหรับผู้บริหาร ในการกำกับ ควบคุม คุณภาพมาตรฐานการศึกษา (2) ระดับความสำเร็จของการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการบริหารจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีประสิทธิภาพ (3) ร้อยละของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาที่ได้มาตรฐาน ต่อจำนวนหลักสูตรทั้งหมด (4) ร้อยละของอาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก ต่อจำนวนอาจารย์ทั้งหมด (5) มีระบบกลไกการบริหารจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ และเป็นไป

ตามเกณฑ์มาตรฐาน (6) ร้อยละของอาจารย์ผู้สอนที่จัดการเรียนการสอนด้วย e-learning เป็นส่วนประกอบในการเรียนการสอน (7) รายงานการดำเนินงานการติดตามประเมินหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ต่อกรรมการบริหารบัณฑิตวิทยาลัย กรรมการวิชาการของมหาวิทยาลัย มหาสารคาม

3.4.2 องค์ประกอบการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย ด้านการวิจัย ซึ่งมีองค์ประกอบด้าน 1) เป้าหมาย: การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ (1) เพื่อให้การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อสร้างผลงานวิจัย ส่งเสริมองค์ความรู้ใหม่ (2) เพื่อกำหนดจุดเน้นของการทำวิจัยให้สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย และของประเทศ (3) เพื่อให้การสนับสนุนงบประมาณด้านการวิจัยอย่างเพียงพอสำหรับความต้องการของนิสิตในการจัดทำผลงานวิจัย (4) เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการเผยแพร่ผลงานวิจัย งานสร้างสรรค์ในระดับชาติ และนานาชาติ 2) กลยุทธ์เพื่อการบรรลุเป้าหมาย (1) ส่งเสริมให้การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเป็นสถาบันมุ่งสู่ความเป็นเลิศทางการวิจัย (2) ส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาคุณภาพงานวิจัยของอาจารย์ และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อการสร้างองค์ความรู้ใหม่ในเชิงลึก หรือสร้างผลงานวิจัยที่สามารถนำไปปรับปรุง พัฒนาประสิทธิภาพของการบริหารงานภายในองค์กร (3) สร้างผลงานวิจัย ส่งเสริมพัฒนาประเทศ และเพิ่มศักยภาพด้านทรัพยากร และเงินทุนสนับสนุนการวิจัย (4) ส่งเสริมและพัฒนาระบบฐานข้อมูลงานวิจัยตามความต้องการของประเทศ และพัฒนาสู่ฐานข้อมูลระดับนานาชาติ 3) กลไกสู่การปฏิบัติ และการประเมินผล ประกอบด้วย ตัวชี้วัด (1) มีระบบและกลไกการขับเคลื่อนการทำวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาสู่ความเป็นสากล (2) ร้อยละของผลงานวิจัยนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสาร ระดับชาติ หรือระดับนานาชาติ (3) ร้อยละของงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารนานาชาติ ต่ออาจารย์ประจำ (4) ร้อยละของผลงานวิจัยของนิสิตที่ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติในระดับชาติ และระดับนานาชาติ (5) ระดับความสำเร็จของการพัฒนาระบบและกลไกในการสนับสนุนการผลิตงานวิจัย และงานสร้างสรรค์ (6) ร้อยละของผลงานสร้างสรรค์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในระดับชาติ และระดับนานาชาติ (7) จำนวนทุนสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิจัยในระดับชาติ และระดับนานาชาติ (8) จำนวนโครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลงานวิจัย ของอาจารย์ นิสิตที่สามารถเชื่อมโยงสู่ฐานข้อมูลงานวิจัยระดับชาติ และระดับนานาชาติ

3.4.3 องค์ประกอบการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย ด้านหลักสูตร ซึ่งมีองค์ประกอบด้าน 1) เป้าหมาย : การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ (1) สร้างหลักสูตรให้เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา และสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2) สร้างและพัฒนาหลักสูตรให้หลากหลาย ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการชุมชน และท้องถิ่น (3) ประสานงาน กำกับดูแลมาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ที่เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา 2) กลยุทธ์เพื่อการบรรลุเป้าหมาย (1) มีมาตรการ การกำกับ ควบคุม พัฒนาหลักสูตร และปรับปรุงหลักสูตรที่ครบวงจรปรับปรุงให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา (2) ส่งเสริมการสร้างหลักสูตรนานาชาติ ให้เทียบเท่ากับการจัดการเรียนการสอนในต่างประเทศ (3) กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการบริหารหลักสูตรให้ทันสมัยมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับความต้องการท้องถิ่น สังคม และประเทศชาติ 3) กลไกสู่การปฏิบัติ และการประเมินผล ซึ่งประกอบด้วย ตัวชี้วัด (1) มีระบบและกลไกการติดตาม ตรวจสอบ การปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา (2) จำนวนคุณวุฒิ และอาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ประจำ อาจารย์พิเศษที่ได้มาตรฐานตามเกณฑ์

(3) ร้อยละของหลักสูตรนานาชาติที่เปิดสอนต่อจำนวนหลักสูตรปกติ (4) ระดับความสำเร็จของการเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติ หลักสูตรสองปริญญา หลักสูตรควบคู่ และหลักสูตรทางไกล (5) ระดับความสำเร็จของการสำรวจ และวิเคราะห์ความพร้อมในการเปิดหลักสูตรก่อนนำไปกำหนดเป้าหมายของหลักสูตร (6) ระดับความสำเร็จของการจัดเตรียมความพร้อม ทั้งด้านคณาจารย์ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ก่อนจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา (7) ระดับความสำเร็จของการใช้ระบบสารสนเทศในการบริหารหลักสูตร (8) ร้อยละของหลักสูตรที่ได้มาตรฐานต่อหลักสูตรทั้งหมด (9) ระดับความสำเร็จของโครงการ หรือกิจกรรมที่สนับสนุนการพัฒนาหลักสูตร และการเรียนการสอน ที่มีชุมชน และองค์กรภายนอกเข้ามามีส่วนร่วม (10) มีระบบและกลไกในการประเมินหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาทุกระดับ และทุกหลักสูตร

3.4.4 องค์ประกอบการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย ด้านการจัดการศึกษาสู่ความเป็นสากล ซึ่งมีองค์ประกอบ ด้าน 1) เป้าหมาย : การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ (1) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยในประเทศ และต่างประเทศ (2) ส่งเสริมและพัฒนาให้มีอาจารย์ชาวต่างชาติเพิ่มมากขึ้น (3) ส่งเสริมและพัฒนาให้มตินิสิตชาวต่างชาติเข้ามาศึกษาเพิ่มมากขึ้น (4) ส่งเสริมให้มีการจัดทำวารสารบัณฑิตวิทยาลัยในระดับชาติ และนานาชาติ และมีมาตรการจัดการจัดหาแหล่งทุนจากภายใน และภายนอกมหาวิทยาลัย 2) กลยุทธ์เพื่อการบรรลุเป้าหมาย (1) ส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมด้านวิชาการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ (2) ส่งเสริมให้มีอาจารย์ นิสิตที่เข้ามาศึกษาเป็นชาวต่างชาติเพิ่มมากขึ้น และจัดหาแหล่งทุนสนับสนุน (3) ส่งเสริมให้มีการจัดทำวารสารทางวิชาการระดับนานาชาติ (4) จัดประชุมทางวิชาการ การนำเสนอผลงานวิชาการในระดับชาติ และนานาชาติ (5) การกำกับดูแล และควบคุมมาตรฐานการจัดการศึกษา ให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ และเป็นสากล 3) กลไกสู่การปฏิบัติและประเมินผล ประกอบด้วย ตัวชี้วัด (1) จำนวนนิสิตหรือศิษย์เก่าที่ได้รับการประกาศเกียรติคุณยกย่องในด้านวิชาการ วิชาชีพ คุณธรรม จริยธรรม หรือรางวัลทางวิชาการ หรือด้านอื่นที่เกี่ยวกับคุณภาพบัณฑิตในระดับชาติ และนานาชาติ (2) จำนวนโครงการเครือข่ายความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ (3) ระดับความสำเร็จของการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสู่ความเป็นสากล (4) ร้อยละอาจารย์ประจำที่เป็นชาวต่างชาติ ต่อจำนวนอาจารย์ทั้งหมด (5) ร้อยละของนิสิตชาวต่างชาติ ต่อจำนวนนิสิตทั้งหมด (6) ร้อยละของบทความวิทยานิพนธ์ของนิสิตปริญญาโท หรือเอกที่ตีพิมพ์เผยแพร่ทั้งในระดับชาติ หรือนานาชาติ ต่อจำนวนวิทยานิพนธ์ปริญญาโท และเอกทั้งหมด (7) ร้อยละของวารสารที่เป็นวารสารระดับนานาชาติ ต่อจำนวนวารสารทั้งหมด

3.4.5 องค์ประกอบการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย ด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ ซึ่งมีองค์ประกอบ ด้าน 1) เป้าหมาย : การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ (1) เร่งรัดการดำเนินการประกันคุณภาพหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ให้ได้มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ในทุกหลักสูตร และทุกระดับ (2) ส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน และพัฒนาสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ และการวิจัย 2) กลยุทธ์เพื่อการบรรลุเป้าหมาย (1) การเสริมสร้างศักยภาพงานวิจัยของอาจารย์สู่พัฒนางานวิจัยของนิสิต ให้มีคุณภาพมาตรฐานที่สูงขึ้น รวมทั้งการบูรณาการงานวิจัยเพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขัน (2) ส่งเสริมสนับสนุนการจัดประชุมวิชาการ การนำเสนอผลงานวิชาการในระดับนานาชาติ (3) ส่งเสริมให้อาจารย์เกิดการเรียนรู้ พัฒนาทักษะ เทคนิคการเรียนการสอนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างสถาบันการศึกษา ทั้งในและต่างประเทศ (4) ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพงานวิจัยของอาจารย์ให้มีผลงานการตีพิมพ์ ในวารสารระดับ

นานาชาติเพิ่มมากขึ้น 3) กลไกสู่การปฏิบัติและการประเมินผล ประกอบด้วย ตัวชี้วัด (1) ร้อยละของอาจารย์ประจำหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (2) ร้อยละของอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นกรรมการวิทยานิพนธ์ภายนอกสถาบัน เป็นกรรมการวิชาการและกรรมการวิชาชีพในระดับชาติ และระดับนานาชาติ (3) ระดับความสำเร็จของการดำเนินงานจัดประชุมวิชาการในระดับนานาชาติ (4) ร้อยละของโครงการส่งเสริม สนับสนุนการจัดประชุมวิชาการในระดับนานาชาติ (5) จำนวนผู้เข้าร่วมนำเสนอผลงานวิชาการ ในการจัดประชุมวิชาการในระดับนานาชาติ (6) ร้อยละของผลงานวิชาการที่ได้รับการจดลิขสิทธิ์ และหรือได้รับรองคุณภาพจากหน่วยงานที่เชื่อถือได้ต่ออาจารย์ประจำ (7) ร้อยละของงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ที่นำมาใช้ อันก่อให้เกิดประโยชน์ อย่างเด่นชัด ต่ออาจารย์ประจำและนักวิจัยประจำ (8) ร้อยละของผลงานวิจัยและผลงานสร้างสรรค์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในระดับชาติ และนานาชาติต่ออาจารย์ประจำและนักวิจัยประจำ

3.4.6 องค์ประกอบการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย ด้านการทำนุบำรุงศิลปะ และวัฒนธรรม ซึ่งมีองค์ประกอบด้าน (1) เป้าหมาย : การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ (1) เป็นการอนุรักษ์ สืบสาน เผยแพร่ ถ่ายทอดวัฒนธรรม ชุมชน ท้องถิ่น และวัฒนธรรมสู่ความเป็นสากล (2) การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอนุรักษ์ สืบสาน วัฒนธรรม ร่วมกับองค์การ หน่วยงานทั้งภายใน และภายนอกมหาวิทยาลัย 2) กลยุทธ์เพื่อการบรรลุเป้าหมาย (1) สร้างเครือข่ายการอนุรักษ์การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมให้เกิดความยั่งยืน (2) ประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการ (3) จัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ จิตสำนึก และความภูมิใจในวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ ใ้บุคลากร นิสิต ประชาชน ได้มีส่วนร่วมอย่างหลากหลาย 3) กลไกสู่การปฏิบัติและการประเมินผล ประกอบด้วย ตัวชี้วัด (1) ระดับความสำเร็จของโครงการ การสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชน (2) มีการรวบรวมภูมิปัญญา หรือปราชญ์ชาวบ้าน ต่อชิ้นงาน โดยมีกระบวนการวิจัยองค์ความรู้ ด้านศิลปวัฒนธรรมเป็นฐาน (3) จำนวนโครงการวิจัยที่อนุรักษ์ สืบสานฟื้นฟู และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม (4) จัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ปลุกจิตสำนึก และความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น และของชาติให้กับนิสิต และประชาชน ได้เข้ามามีส่วนร่วม (5) พัฒนาศูนย์บริการข้อมูลด้านศิลปวัฒนธรรมให้มีความสามารถ ด้านการอนุรักษ์ศิลปะ และวัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้น

3.4.7 องค์ประกอบการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย ด้านการบริการวิชาการและบริการสังคม ซึ่งมีองค์ประกอบ ด้าน 1) เป้าหมาย: การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ (1) การบริหารจัดการเพื่อเป็นศูนย์เครือข่ายในการเผยแพร่ผลงานวิชาการ และการบริการสังคม (2) เป็นแหล่งข้อมูลการเรียนรู้ของอาจารย์ นิสิต ชุมชน และมีฐานข้อมูลวิชาการสำหรับการให้บริการวิชาการที่ตอบสนองต่อความต้องการสังคมและประเทศชาติ 2) กลยุทธ์เพื่อการบรรลุเป้าหมาย (1) ส่งเสริมการสร้างศูนย์บริการเครือข่ายทางวิชาการ โดยการเผยแพร่ทางสื่อ อินเทอร์เน็ต สื่อวิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ และอื่น ๆ เพื่อให้การให้บริการแก่อาจารย์นิสิต และประชาชนทั่วไป (2) ส่งเสริมและพัฒนาเป็นแหล่งข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ด้านวิชาการของชุมชน และเป็นที่ยังชีพวิชาการของชุมชน (3) จัดให้มีศูนย์บริการข้อมูลสารสนเทศด้านวิชาการ สำหรับเป็นแหล่งบริการวิชาการและบริการความรู้สู่ชุมชน (4) การบริการวิชาการ บริการสังคม การถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในเชิงวิชาการ การสร้างความร่วมมือทางวิชาการร่วมกับชุมชน และท้องถิ่น 3) กลไกสู่การปฏิบัติ และการประเมินผล ประกอบด้วย ตัวชี้วัด (1) ระดับ

ความสำเร็จของการประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่ ข้อมูลสารสนเทศภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย (2) จัดตั้งหน่วยบริการวิชาการและวิชาชีพที่มีความหลากหลาย เป็นระบบอย่างมีคุณภาพ โดยการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ และให้บริการอย่างทั่วถึง (3) สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง (4) มีแผนประชาสัมพันธ์การให้บริการวิชาการแก่สังคมท้องถิ่น โดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม (5) พัฒนา เน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านวิชาการให้แก่ผู้นำชุมชน ชุมชน และบุคคลทั่วไป (6) มีการสร้างทัศนคติที่ดีให้กับบุคลากรในการเผยแพร่การให้บริการวิชาการ แก่หน่วยงานภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย (7) จำนวนโครงการวิจัยเพื่อการพัฒนาถ่ายทอดองค์ความรู้ และเทคโนโลยีที่เหมาะสมสู่ชุมชน (8) ระดับความสำเร็จ และประสิทธิผลของการให้บริการวิชาการ และวิชาชีพ ตามพันธกิจของสถาบัน (9) ระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการวิชาการ และการให้บริการสังคม (10) มีศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี และพัฒนาการให้บริการงานวิชาการสู่งานสร้างสรรค์ และสร้างเครือข่ายทางวิชาการ และเผยแพร่ผลงานวิชาการ ให้เป็นที่ปรากฏทั้งในประเทศ และต่างประเทศ

3.4.8 องค์กรประกอบการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย ด้านการผลิตบัณฑิต ซึ่งมีองค์ประกอบด้าน 1) เป้าหมาย: การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ (1) ส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานิสิตให้มีศักยภาพคุณภาพให้เป็นผู้รอบรู้ในวิชาการที่หลากหลายและทันสมัย (2) ส่งเสริมและสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการผลิตบัณฑิตที่พึงประสงค์ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ประกอบการทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับนานาชาติ (3) จัดให้มีสโมสรนิสิต และมีชมรมศิษย์เก่า สร้างเครือข่ายการประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมสนับสนุนให้ศิษย์เก่าเข้ามาศึกษา (4) การพัฒนานิสิตให้เป็นนิสิตที่พึงประสงค์ 2) กลยุทธ์เพื่อการบรรลุเป้าหมาย (1) การผลิต และการพัฒนานิสิตให้มีศักยภาพคุณภาพ ให้เป็นผู้รอบรู้ในวิชาการที่หลากหลาย และทันสมัย (2) มีชมรมศิษย์เก่า และการสร้างเครือข่ายการประชาสัมพันธ์ ในการผลิตบัณฑิตที่พึงประสงค์ตรงตามความต้องการของสังคม และประเทศชาติ 3) กลไกสู่การปฏิบัติและการประเมินผล ประกอบด้วย ตัวชี้วัด (1) มีกระบวนการขั้นตอนให้คณะ/หน่วยงานจัดหา และบำรุงรักษาวัสดุครุภัณฑ์ประจำห้องบรรยาย ให้พร้อมกับการเรียนการสอน และเป็นการใช้ทรัพยากรการเรียนการสอนร่วมกัน (2) ศึกษาข้อมูล และปัญหาของระบบการสร้างเครือข่ายการจัดการศึกษาร่วมกับหน่วยงานอื่น เพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการสอน (3) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ประกอบการที่ใช้บัณฑิต ต่อการจัดการศึกษาสาขาวิชาต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย (4) ระดับความสำเร็จของการผลิตบัณฑิต การพัฒนานิสิต และการมีส่วนร่วมของนิสิต (5) ระดับความสำเร็จของการส่งเสริมกิจกรรมนิสิตที่ครบถ้วน และสอดคล้องกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ (6) รายงานติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยงานจัดการเรียนการสอนเสนอต่อกรรมการบริหารบัณฑิตวิทยาลัย / กรรมการบริหารมหาวิทยาลัย (7) รายงานการศึกษา หรือประเมินผลการสอนที่สอดคล้องกับสภาพการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ

สรุปผลตอนท้ายของข้อเสนอเชิงกลยุทธ์เพื่อการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่มีองค์ประกอบด้าน วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ และองค์ประกอบการบริหารจัดการตามประเด็นกลยุทธ์ 9 ด้าน 24 เป้าหมาย 31 กลยุทธ์เพื่อการบรรลุเป้าหมาย และกลไกสู่การปฏิบัติและการประเมินผล 67 ตัวชี้วัด

4. อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยใน 2 ประเด็น คือประเด็นองค์ประกอบที่เป็นวัตถุประสงค์ของข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ และองค์ประกอบที่เป็นแนวทางพัฒนาข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ ดังนี้

4.1 องค์ประกอบที่เป็นวัตถุประสงค์ของข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ (strategy objectives)

องค์ประกอบที่เป็นวัตถุประสงค์ของข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ ประกอบการพิจารณาถึงบริบทของบัณฑิตวิทยาลัย อันได้แก่ วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ ผลการศึกษาอภิปรายผลในภาพรวม มีดังนี้

4.1.1 วิสัยทัศน์ วิสัยทัศน์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม คือ “การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มุ่งเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ และความเป็นสากล ภายใต้การบริหารจัดการที่มีความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล สามารถพึ่งตนเองได้” ซึ่งมีองค์ประกอบคือ 1) ความเป็นเลิศทางวิชาการ การมีหลักสูตรที่ทันสมัย และมีมาตรฐานทางวิชาการ มีคณาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษาที่มีคุณวุฒิปริญญาเอก และหรือตำแหน่งทางวิชาการระดับรองศาสตราจารย์ขึ้นไป ในอัตราส่วนที่เหมาะสม มีผลงานวิจัยที่ดีในด้านปริมาณ และคุณภาพ และมีบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถ และคุณธรรม จริยธรรมเป็นที่ยอมรับของหน่วยงาน พร้อมทั้งสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ประเทศชาติ 2) ความเป็นสากล การมีมาตรฐานทางวิชาการ การควบคุมคุณภาพมาตรฐานการศึกษา และการบริการวิชาการที่เป็นสากล และความสัมพันธ์กับสถาบันการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ 3) การบริหารที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล การมีระบบบริหารที่คล่องตัวเป็นระบบรวดเร็ว ประหยัดและมีคุณภาพ ที่สอดคล้องกับ (อคอุย วิริยเวชกุล ราชบัณฑิต, 21 กรกฎาคม 2553) ที่ได้เสนอให้เพิ่มคำว่า ประสิทธิภาพ เข้ามาด้วย ไม่ใช่มีประสิทธิผลอย่างเดียว ต้องมีประสิทธิผลด้วย...และ 4) การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหาร การมีระบบสารสนเทศที่เอื้อต่อการเก็บรวบรวมข้อมูล การวางแผนการตัดสินใจ (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551 ก) และสอดคล้องกับผู้ทรงคุณวุฒิที่กล่าวไว้ว่า...ควรเพิ่มความเข้มแข็งด้านวิชาการ... (ศุภชัย สมบัติโค, 9 กรกฎาคม 2553) ซึ่งมีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่กล่าวว่า “มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตตามเป้าประสงค์ สร้างผลงานการวิจัยที่มีคุณภาพสามารถนำสู่การปฏิบัติได้ให้บริการทางวิชาการแก่สังคมและพัฒนาองค์กรให้มีการบริหารจัดการที่ดี” (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551 ข) และยังสอดคล้องกับ วิโรจน์ สารรัตนะ (2548) ที่กล่าวไว้ว่าการกำหนดวิสัยทัศน์ไม่ใช่เรื่องเฉพาะของผู้บริหารอีกต่อไปแล้ว แต่เป็นวิสัยทัศน์ (share vision) ที่เกิดจากการกำหนดร่วมกันของสมาชิกในองค์กรแม้จะต้องใช้เวลามากตาม และยังสอดคล้องกับ Hubbard (2000) ที่เสนอว่าวิสัยทัศน์จะเป็นการกำหนดจุดมุ่งหมายขององค์กร ในช่วงเวลาหนึ่งโดยการนำเสนอแนวความคิดรวบยอดสถานะจุดยืนขององค์กรในอนาคต และ Ozga (2009) กล่าวถึง 3 องค์ประกอบของการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนและเป็นไปได้ คือ 1) เป้าหมาย (targets) ของสิ่งที่เราต้องการกระทำ 2) วิธีการ (means) ในการดำเนินงาน และ 3) ปัจจัย (resources) สิ่งสนับสนุนการกระทำตามนโยบายที่กำหนดไว้ เพื่อการบรรลุวิสัยทัศน์ขององค์กร ในประเด็นนี้จะเห็นได้ว่ามีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตามที่กล่าวมาข้างต้น

4.1.2 พันธกิจ อภิปรายในภาพรวมตามที่ได้เขียนไว้คือ “สนับสนุนการผลิตบัณฑิตที่สูงกว่าระดับปริญญาตรี ที่มีคุณภาพทางวิชาการ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีองค์ความรู้ระดับมาตรฐานสากล” ซึ่งตามองค์ประกอบของพันธกิจ คือการสนับสนุนการเรียนการสอนที่สูงกว่าระดับปริญญาตรี ในสาขาวิชาเฉพาะและ

สาขาวิชาร่วม หรือ สหสาขาวิชาร่วม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ซึ่งมีความสอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของบัณฑิตวิทยาลัย (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551 ก) สอดคล้องกับ วิจิตร ศรีสอ้าน (2548) กล่าวว่าคุณภาพมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ การกระจายอำนาจทางวิชาการ การพัฒนาผลผลิตที่มีคุณภาพ สถานะสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นส่วนราชการต้องมีศักยภาพ ในการติดตามตรวจสอบ การปฏิบัติตามความเหมาะสมกับภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา และสอดคล้องกับคำกล่าวของ ไพฑูรย์ สีนลาร์จน์ (2543) หน่วยงานที่จัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ของมหาวิทยาลัย จะต้องกำหนดพันธกิจ การบริหารจัดการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ทำให้เกิดความคล่องตัว ทั้งด้านการดำเนินงานของสถาบัน และการเปิดสอนในระดับอุดมศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป เป็นการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพชั้นสูงได้หลากหลายตามความต้องการของผู้เรียน จึงเป็นหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษา ต้องทำหน้าที่เพื่อพัฒนาวิชาชีพชั้นสูง มุ่งสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ และยังคงสอดคล้องกับ Weber (2000) พันธกิจของมหาวิทยาลัย จะต้องประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลักคือ มหาวิทยาลัยต้องรับผิดชอบ (responsible) และต้องสนอง (responsive) กล่าวคือความรับผิดชอบต่อ ไม่ว่าจะเป็นการบริหารจัดการองค์การ การจัดการศึกษาเป็นทัศนระยะยาวที่มหาวิทยาลัยต้องดูแล และตอบสนอง ต่อความต้องการ ให้บริการวิชาการกับสังคม ส่วนตอบสนองนั้นเป็นเรื่องของกลยุทธ์ ของสถาบันอุดมศึกษานั้น ๆ

4.1.3 วัตถุประสงค์ อภิปรายผลในภาพรวม เพื่อให้การบริหารจัดการการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเป็นไปตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้บัณฑิตวิทยาลัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์ของแผนการดำเนินงานบัณฑิตวิทยาลัย ที่ได้จากกระบวนการดำเนินงานวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อเป็นศูนย์กลางในการประสานงาน และกำกับดูแล การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัย 2) เพื่อควบคุมมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ สอดคล้องกับอคุลย์ วิริยเวชกุล (2541) กล่าวว่าถึงหน้าที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งของบัณฑิตวิทยาลัย หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับบัณฑิตศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย คือการกำกับดูแลคุณภาพของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา การกำกับคุณภาพหมายความว่ารวมถึงการบริหารตามโครงสร้างหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน คุณภาพวิทยานิพนธ์ ถือเป็นภาระหน้าที่ของบัณฑิตวิทยาลัย หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับบัณฑิตศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย ที่จะทำให้เกิดความมั่นใจว่าผลลัพธ์จากการกำกับดูแลนี้จะทำให้ปริญญาโทบัณฑิต และคุณวุฒิอื่นในระดับบัณฑิตศึกษาที่ได้ไปจากมหาวิทยาลัยมีคุณภาพที่เท่ากัน และมีเกียรติภูมิศักดิ์ศรีคู่ควรกับชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย 3) เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และคุณวุฒิให้แก่บุคลากร ในคณะต่าง ๆ ที่เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา สอดคล้องกับ เกษม วัฒนชัย (2544) ที่กล่าวไว้ว่าระบบการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ถือว่าเป็นจุดเน้นของการพัฒนาบุคลากร การสร้างนักวิชาการชั้นสูง และพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา สำคัญคือกระบวนการวิจัย การสร้างองค์ความรู้ใหม่ สร้างโอกาสทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และ 4) เพื่อส่งเสริม และสนับสนุนการวิจัยที่มีคุณภาพ ในระดับบัณฑิตศึกษาให้มีมาตรฐานระดับสากล (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551 ก) และสอดคล้องกับ (ธีระ รุญเจริญ, 2546) กล่าวไว้ว่าการจัดการศึกษาทุกระดับในยุคโลกาภิวัตน์ มีความจำเป็นต้องอาศัยผู้บริหาร หรือผู้นำองค์กรที่เป็นมืออาชีพมีความเชี่ยวชาญด้านวิชาการสามารถสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการของสถาบัน องค์กร ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

4.2 องค์ประกอบการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

4.2.1 องค์ประกอบการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย ด้านโครงสร้างการบริหาร ซึ่งมีองค์ประกอบด้าน 1) เป้าหมาย: การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ (1) ปรับโครงสร้างการบริหารหน่วยงานบัณฑิตวิทยาลัย ให้มีความชัดเจน ในระบบการบริหาร สายการบังคับบัญชา (2) พัฒนาระบบการบริหาร

จัดการตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการภายในองค์กร ของบัณฑิตวิทยาลัย โดยภาพรวมสอดคล้องกับ สมยศ นาวิการ (2546) ได้กล่าวไว้ว่าโครงสร้างการบริหารเพื่อการบรรลุเป้าหมายนั้น ผู้บริหารระดับสูงจะต้องกำหนดทิศทางขององค์กรด้วยการระบุความหมายขององค์กร การกำหนดเป้าหมายเพื่อการบรรลุจุดมุ่งหมาย ส่วนอดุลย์ วิริยะเวชกุล (2541 ค) ได้กล่าวถึงระบบโครงสร้างการบริหารงานบัณฑิตวิทยาลัยว่าเป็นโครงสร้างการบริหารพื้นฐานที่เป็นองค์ประกอบสำคัญในการทำให้เกิดความเชื่อมั่น ในคุณภาพของผลผลิตในองค์กร และสอดคล้องกับ (สุนันต์ สกลไชย, 11 สิงหาคม 2553) จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านโครงสร้างการบริหาร เห็นด้วยกับการจัดระบบ โครงสร้างการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัย และส่วนที่ ต้องแยกออกเป็นการพัฒนาระบบการสรรหาบุคลากร ตามโครงสร้างการบริหารให้ ยุติธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ และการกำหนดกลไกสู่การปฏิบัติจะต้องสอดคล้องกับกลยุทธ์ด้วยดูให้ดี และมีความเหมาะสม 2) กลยุทธ์เพื่อการบรรลุเป้าหมาย (1) จัดระบบโครงสร้างการบริหารจัดการ เพิ่มคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย และให้มีผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานภายนอกเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ (2) มีระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ตามองค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารบัณฑิตวิทยาลัย ที่มีบทบาทในการตัดสินใจ และให้ข้อเสนอแนะเชิงบริหารเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา (3) การเป็นศูนย์กลางการประสานงาน การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา (4) การบริหารจัดการที่ดี เน้นคุณภาพการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล โดยการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมเข้ามาใช้ในการบริหาร และ 3) กลไกสู่การปฏิบัติและการประเมินผล ประกอบด้วยตัวชี้วัด (1) กำหนดระบบการบริหารจัดการ มีคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา โดยการบริหารตามโครงสร้างขององค์กร (2) กำหนดระบบและกลไกการสรรหาบุคลากรให้ได้บุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมตรงตาม โครงสร้างภาระงานขององค์กร (3) จัดระบบการบริหารจัดการองค์กรที่ดีภายใต้โครงสร้างการบริหารจัดการที่เหมาะสม และก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารมากที่สุด (4) มีระบบการบริหารจัดการ การกำกับ ดูแลเชิงนโยบายด้านการบริหารงานวิชาการ ในหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา (5) ระดับความพึงพอใจต่อการมาติดต่อขอใช้บริการที่บัณฑิตวิทยาลัย ของนิสิต และบุคลากรภายใน และภายนอกมหาวิทยาลัย โดยภาพรวม สอดคล้องกับสมยศ นาวิการ (2546) การกำหนดกลยุทธ์เพื่อการบรรลุเป้าหมายสามารถพิจารณาได้จากโครงสร้างองค์กรใน สามด้านคือ ความซับซ้อนขององค์กร ความเป็นทางการ และการรวมอำนาจ หรือจะเรียกอีกอย่างหนึ่งคือ โครงสร้างการบริหารที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ สำหรับการออกแบบโครงสร้างองค์กรก็มีส่วนในการบริหารงาน เพื่อให้การบริหารงานตามโครงสร้างองค์กรได้บรรลุผลสำเร็จ ส่วนมีชัย ฤชุพันธุ์ (2545) ในส่วนมุมมองของสถาบันอุดมศึกษา เป้าหมาย คือเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นประเด็นสำคัญของมหาวิทยาลัย จะต้องมีการปรับกระบวนการบริหาร การบริหารจัดการให้เกิดความคล่องตัวอย่างมีประสิทธิภาพ มีกลไกการประเมินผลอย่างเป็นระบบ มีการผลิตทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญ ก่อให้เกิดแนวคิดใหม่ ๆ และนำแนวคิดนั้น ไปสู่เป้าหมายของการผลิต ถือว่ามนุษย์เป็นผู้นำความคิดสู่เป้าหมายสุดท้ายขององค์กร และสอดคล้องกับจรัส สุวรรณเวลา (2548) ที่กล่าวถึงการพัฒนาอุดมศึกษาไทยได้ก้าวหน้าไปในระดับหนึ่งแล้ว จากการนำหลักธรรมาภิบาล และหลักการบริหารจัดการ (governance and management) เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อพัฒนามหาวิทยาลัย และอุดมศึกษาในภาพรวม กล่าวคือหากสถานศึกษามีทิศทางกำหนดกลไกที่ดี และมีความก้าวหน้า พร้อมกับการขับเคลื่อน โดยการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพแล้วภารกิจของมหาวิทยาลัย ก็สำเร็จลุล่วงไปได้

4.2.2 องค์ประกอบการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย ด้านการกำกับคุณภาพมาตรฐาน การศึกษา ซึ่งมีองค์ประกอบ ด้าน 1) เป้าหมาย: การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ (1) พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการกำกับดูแล ตรวจสอบ คุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา (2) พัฒนาระบบและกลไกการเร่งรัดกำกับติดตาม ตรวจสอบมาตรฐานหลักสูตรที่เปิดสอน และการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับปราชญ์ กุลละวณิช (2540) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของสถาบันอุดมศึกษาโดยทั่วไป คือ การสร้างให้ผู้เรียนมีความรู้ขั้นสูง มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ได้มีการวิวัฒนาการ การเป็นมหาวิทยาลัยสมบูรณ์แบบ มีการควบคุม คุณภาพการเรียนการสอน การพัฒนาคุณภาพมาตรฐาน ด้านวิชาการของสถานศึกษา 2) กลยุทธ์เพื่อการบรรลุเป้าหมาย (1) ส่งเสริมและพัฒนาระบบฐานข้อมูลการให้บริการ กำกับ ดูแล ติดตาม และการดำเนินงานสู่มาตรฐานการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา (2) มีระบบการประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษา เพื่อการติดตาม กำกับ ควบคุม ตรวจสอบมาตรฐานหลักสูตรที่เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพ 3) กลไกสู่การปฏิบัติ และการประเมินผล ประกอบด้วย ตัวชี้วัด (1) มีจำนวนระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ สำหรับผู้บริหารในการกำกับ ควบคุม คุณภาพมาตรฐานการศึกษา (2) ระดับความสำเร็จของการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการบริหารจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีประสิทธิภาพ (3) ร้อยละของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาที่ได้มาตรฐาน ต่อจำนวนหลักสูตรทั้งหมด (4) ร้อยละของอาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษาที่มีวุฒิ การศึกษาระดับปริญญาเอก ต่อจำนวนอาจารย์ทั้งหมด (5) มีระบบกลไกการบริหารจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ และเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน (6) ร้อยละของอาจารย์ผู้สอนที่จัดการเรียนการสอนด้วย e-learning เป็นส่วนประกอบในการเรียนการสอน (7) รายงานการดำเนินงานการติดตามประเมินหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาให้ เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ต่อกรรมการบริหารบัณฑิตวิทยาลัย กรรมการวิชาการของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยรวมสอดคล้องกับคำกล่าวของ อุดลย์ วิริยเวชกุล (2548) ที่ได้กล่าวไว้ถึงหน้าที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งของบัณฑิตวิทยาลัย หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับบัณฑิตวิทยาลัยคือการกำกับ คุณภาพของหลักสูตร การบริหารหลักสูตร คุณภาพการเรียนการสอน คุณภาพวิทยานิพนธ์ ถือเป็นหน้าที่หลักของบัณฑิตวิทยาลัย หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับบัณฑิตศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษา

4.2.3 องค์ประกอบการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย ด้านการวิจัย ซึ่งมีองค์ประกอบด้าน 1) เป้าหมาย: การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ (1) เพื่อให้การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อสร้าง ผลงานวิจัย ผู้การสร้างองค์ความรู้ใหม่ (2) เพื่อกำหนดจุดเน้นของการทำวิจัยให้สอดคล้องกับนโยบายของ มหาวิทยาลัย และของประเทศ (3) เพื่อให้การสนับสนุนงบประมาณด้านการวิจัยอย่างเพียงพอสำหรับความต้องการของนิสิตในการจัดทำผลงานวิจัย (4) เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการเผยแพร่ผลงานวิจัย งานสร้างสรรค์ในระดับชาติ และนานาชาติ สอดคล้องกับ จรัส สุวรรณเวลา (2551) กล่าวไว้ว่า มหาวิทยาลัยวิจัย นั้น ค่าใช้จ่ายจะสูงมาก มหาวิทยาลัยจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการให้ดีให้การลงทุนกับการทำวิจัยเป็นการเฉพาะ และมหาวิทยาลัยจะต้องมีโครงการที่ชัดเจน มีแผนงานที่ได้พิจารณาเป็นอย่างดี โดยคำนึงถึงประโยชน์ของประเทศชาติเป็นหลัก และต้องกล้าลงทุนในระดับสูง และสอดคล้องกับทัศนะ Coghlan and Brannick (2007) ที่กล่าวว่า ผลการวิจัยมีข้อจำกัดในการนำไปเผยแพร่หรืออ้างอิง แต่สามารถนำเอาประเด็น ข้อคิด หรือ เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้น เป็นข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้ ในสถานการณ์อื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน หรือ ที่กำลังมุ่งให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในลักษณะเดียวกันได้ 2) กลยุทธ์เพื่อการบรรลุเป้าหมาย (1) ส่งเสริมให้การจั

การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเป็นสถาบันมุ่งสู่ความเป็นเลิศทางการวิจัย (2) ส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาคุณภาพงานวิจัยของอาจารย์ และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อการสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ในเชิงลึก หรือสร้างผลงานวิจัยที่สามารถนำไปปรับปรุง พัฒนาประสิทธิภาพของการบริหารงานภายในองค์กร (3) สร้างผลงานวิจัย ผู้การพัฒนาระดับประเทศ และเพิ่มศักยภาพด้านทรัพยากร และเงินทุนสนับสนุนการวิจัย (4) ส่งเสริมและพัฒนาระบบฐานข้อมูลงานวิจัยตามความต้องการของประเทศ และพัฒนาฐานข้อมูลระดับนานาชาติ 3) กลไกสู่การปฏิบัติ และการประเมินผล ประกอบด้วย ตัวชี้วัด (1) มีระบบและกลไกการขับเคลื่อนการทำวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาสู่ความเป็นสากล (2) ร้อยละของผลงานวิจัยนิตระดับบัณฑิตศึกษาที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสาร ระดับชาติ หรือระดับนานาชาติ (3) ร้อยละของงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารนานาชาติ ต่ออาจารย์ประจำ (4) ร้อยละของผลงานวิจัยของนิสิตที่ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติในระดับชาติ และระดับนานาชาติ (5) ระดับความสำเร็จของการพัฒนาระบบและกลไกในการสนับสนุนการผลิตงานวิจัย และงานสร้างสรรค์ (6) ร้อยละของผลงานสร้างสรรค์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในระดับชาติ และระดับนานาชาติ (7) จำนวนทุนสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิจัยในระดับชาติ และระดับนานาชาติ (8) จำนวน โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลงานวิจัย ของอาจารย์ นิสิตที่สามารถเชื่อมโยงฐานข้อมูลงานวิจัยระดับชาติ และระดับนานาชาติ ตามประเด็นกลยุทธ์ด้านการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น สอดคล้องกับแนวคิดของเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2544) ที่กล่าวไว้ว่ามหาวิทยาลัยเป็นแหล่งวิชาการชั้นสูงของประเทศ มีบทบาทสำคัญในการสร้าง หรือจัดเตรียมความรู้ให้แก่สังคม โดยเฉพาะการสร้างคนที่มีคุณภาพ กระบวนการที่จะนำมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ ซึ่งตรงนั้นคือการวิจัย การสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้แก่ประเทศ และวงวิชาการอยู่เสมอ อีกทั้งนำมาใช้ประโยชน์ให้เกิดความเหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่น ชุมชน และยังคงสอดคล้องกับ ประเวศ วะสี (2546) กล่าวถึงระบบการวิจัยของประเทศ การวิจัยหรือกระบวนการทางปัญญานี้ บางทีเรียกว่า “การเรียนรู้” หน้าที่ของการเรียนรู้คือการเรียนรู้สถานการณ์ใหม่ ดังนั้นจะต้องเข้าใจ การวิจัยถือว่าเป็นเรื่องใหญ่ และครอบคลุมมาก การจะคิดเรื่องการวิจัยให้ครอบคลุมทั้งหมด จึงต้องคิดถึงระบบการวิจัย 3 มิติ กล่าวคือ วิจัยทุกพื้นที่ วิจัยในทุกองค์ประกอบ และวิจัยในทุกเรื่อง

4.2.4 องค์ประกอบการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย ด้านหลักสูตร ซึ่งมีองค์ประกอบด้าน 1) เป้าหมาย: การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ (1) สร้างหลักสูตรให้เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา และสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2) สร้างและพัฒนาหลักสูตรให้หลากหลาย ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการชุมชน และท้องถิ่น (3) ประสานงาน กำกับดูแลมาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ที่เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษา โดยภาพรวมการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อสนองต่อความต้องการของชุมชนท้องถิ่น และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม จะต้องอิงเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2548 ก) 2) กลยุทธ์เพื่อการบรรลุเป้าหมาย (1) มีมาตรการการกำกับ ควบคุม พัฒนาหลักสูตร และปรับปรุงหลักสูตรที่ครบวงจรรอบการปรับปรุงให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา (2) ส่งเสริมการสร้างหลักสูตรนานาชาติ ให้เทียบเท่ากับการจัดการเรียนการสอนในต่างประเทศ (3) กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการบริหารหลักสูตรให้ทันสมัยมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับความต้องการท้องถิ่น สังคม และประเทศชาติ 3) กลไกสู่การปฏิบัติ และการประเมินผล ซึ่งประกอบด้วย ตัวชี้วัด (1) มีระบบและกลไกการติดตาม ตรวจสอบ การปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา (2) จำนวนคุณวุฒิ และอาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ประจำ อาจารย์

พิเศษที่ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ (3) ร้อยละของหลักสูตรนานาชาติที่เปิดสอนต่อจำนวนหลักสูตรปกติ (4) ระดับความสำเร็จของการเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติ หลักสูตรสองปริญญา หลักสูตรควบคู่ และหลักสูตรทางไกล (5) ระดับความสำเร็จของการสำรวจ และวิเคราะห์ความพร้อมในการเปิดหลักสูตรก่อนนำไปกำหนดเป้าหมายของหลักสูตร (6) ระดับความสำเร็จของการจัดเตรียมความพร้อม ทั้งด้านคณาจารย์ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ก่อนจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา (7) ระดับความสำเร็จของการใช้ระบบสารสนเทศในการบริหารหลักสูตร (8) ร้อยละของหลักสูตรที่ได้มาตรฐานต่อหลักสูตรทั้งหมด (9) ระดับความสำเร็จของโครงการ หรือกิจกรรมที่สนับสนุนการพัฒนาหลักสูตร และการเรียนการสอน ที่มีชุมชน และองค์กรภายนอกเข้ามามีส่วนร่วม (10) มีระบบและกลไกในการประเมินหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ทุกระดับ และทุกหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าว อดุลย์ วิริยเวชกุล (2548) ที่ได้กล่าวถึงบัณฑิตวิทยาลัย หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับบัณฑิตวิทยาลัยจะต้องมีมาตรการการกำกับดูแล คุณภาพของหลักสูตร การบริหารหลักสูตร คุณภาพการเรียนการสอน คุณภาพวิทยานิพนธ์ ถือเป็นหน้าที่หลักของบัณฑิตวิทยาลัย หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับบัณฑิตศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษา และสอดคล้องกับ ชัยฉัตร สวัสดิวัฒน์ (2550) กล่าวถึงคุณภาพของหลักสูตร เป็นปัจจัยสำคัญของการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพที่ดีที่สุด คือการจัดการศึกษาหลักสูตรระดับปริญญาเอก จะต้องมีความพร้อมระดับสากล ส่วนหลักสูตร ระดับปริญญาโทควรมีคุณภาพ เทียบเท่ากับหลักสูตรที่ดีที่สุดของประเทศไทย นอกจากนี้บัณฑิตวิทยาลัย จะต้องพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ เน้นกระบวนการวิจัยเป็นหลัก และต้องให้ความสำคัญกับการบริหารหลักสูตรอย่างใกล้ชิด

4.2.5 องค์ประกอบการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย ด้านการจัดการศึกษาสู่ความเป็นสากล ซึ่งมีองค์ประกอบ ด้าน 1) เป้าหมาย : การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ (1) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยในประเทศ และต่างประเทศ (2) ส่งเสริมและพัฒนาให้มีอาจารย์ชาวต่างชาติเพิ่มมากขึ้น (3) ส่งเสริมและพัฒนาให้มีนิสิตชาวต่างชาติเข้ามาศึกษาเพิ่มมากขึ้น (4) ส่งเสริมให้มีการจัดทำวารสารบัณฑิตวิทยาลัยในระดับชาติ และนานาชาติ และมีมาตรการจัดการจัดหาแหล่งทุนจากภายใน และภายนอกมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Chatchapas (2000) ที่กล่าวว่าปัญหาประการสำคัญด้านการวิจัยของอาจารย์ และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คือแหล่งตีพิมพ์ผลงานวิจัยของอาจารย์ และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา วารสารที่มีอยู่ของแต่ละสถาบันมีจำนวนน้อย 2) กลยุทธ์เพื่อการบรรลุเป้าหมาย 1) ส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมด้านวิชาการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ (2) ส่งเสริมให้มีอาจารย์ นิสิตที่เข้ามาศึกษาเป็นชาวต่างชาติเพิ่มมากขึ้น และจัดหาแหล่งทุนสนับสนุน (3) ส่งเสริมให้มีการจัดทำวารสารทางวิชาการระดับนานาชาติ 4) จัดประชุมทางวิชาการ การนำเสนอผลงานวิชาการในระดับชาติ และนานาชาติ 5) การกำกับดูแล และควบคุมมาตรฐานการจัดการศึกษา ให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ และเป็นสากล 3) กลไกสู่การปฏิบัติและประเมินผล ประกอบด้วย ตัวชี้วัด (1) จำนวนนิสิตหรือศิษย์เก่าที่ได้รับการประกาศเกียรติคุณยกย่องในด้านวิชาการ วิชาชีพ คุณธรรม จริยธรรม หรือรางวัลทางวิชาการ หรือด้านอื่นที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพบัณฑิตในระดับชาติ และนานาชาติ (2) จำนวนโครงการเครือข่ายความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ (3) ระดับความสำเร็จของการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสู่ความเป็นสากล (4) ร้อยละอาจารย์ประจำที่เป็นชาวต่างชาติ ต่อจำนวนอาจารย์ทั้งหมด (5) ร้อยละของนิสิตชาวต่างชาติ ต่อจำนวนนิสิตทั้งหมด (6) ร้อยละของบทความวิทยานิพนธ์ของนิสิตปริญญาโท หรือเอกที่ตีพิมพ์เผยแพร่ทั้งในระดับชาติ หรือนานาชาติ ต่อจำนวนวิทยานิพนธ์

ปริญญาโท และเอกทั้งหมด (7) ร้อยละของวารสารที่เป็นวารสารระดับนานาชาติ ต่อจำนวนวารสารทั้งหมด โดยภาพรวมขององค์ประกอบปัจจัยที่นำไปสู่ความเป็นนานาชาติของสถาบันอุดมศึกษา หรือความเป็นสากล สถาบันอุดมศึกษาจะต้องมีการกำหนด เป้าหมาย นโยบายในความเป็นนานาชาติ อันเป็นที่พึงประสงค์ของสถาบันชั้นนำของประเทศ แต่จะเกิดขึ้นได้จริงต้องมีปัจจัยต่าง ๆ หลายอย่างประกอบกัน ทั้งนี้โดยความเป็นนานาชาติ ความหลากหลายในตนเองแต่ละแห่งอาจแตกต่างกันได้ (จรัส สุวรรณเวลา, 2551) และสอดคล้องกับทักษิณ ชินวัตร (2548) ได้กล่าวไว้ในการกำหนดนโยบายให้กับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และองค์การหลักอื่น ๆ ของกระทรวง ในการผลักดันการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติ การจัดการศึกษาสู่ความเป็นสากล ไปสู่การปฏิบัติให้เกิดสัมฤทธิ์ผล ในการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยให้ได้มาตรฐานที่สูงสุด

4.2.6 องค์ประกอบการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย ด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ ซึ่งมีองค์ประกอบ ด้าน 1) เป้าหมาย: การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ (1) เร่งรัดการดำเนินการประกันคุณภาพหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ให้ได้มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ในทุกหลักสูตร และทุกระดับ (2) ส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน และพัฒนาสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ และการวิจัย 2) กลยุทธ์เพื่อการบรรลุเป้าหมาย (1) การเสริมสร้างศักยภาพงานวิจัยของอาจารย์ผู้พัฒนางานวิจัยของนิสิต ให้มีคุณภาพมาตรฐานที่สูงขึ้น รวมทั้งการบูรณาการงานวิจัยเพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขัน (2) ส่งเสริมสนับสนุนการจัดประชุมวิชาการ การนำเสนอผลงานวิชาการในระดับนานาชาติ (3) ส่งเสริมให้อาจารย์เกิดการเรียนรู้ พัฒนาทักษะ เทคนิคการเรียนการสอนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างสถาบันการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ (4) ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพงานวิจัยของอาจารย์ให้มีผลงานการตีพิมพ์ ในวารสารระดับนานาชาติเพิ่มมากขึ้น 3) กลไกสู่การปฏิบัติและการประเมินผล ประกอบด้วย ตัวชี้วัด (1) ร้อยละของอาจารย์ประจำหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (2) ร้อยละของอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นกรรมการวิทยานิพนธ์ภายนอกสถาบัน เป็นกรรมการวิชาการและกรรมการวิชาชีพในระดับชาติ และระดับนานาชาติ (3) ระดับความสำเร็จของการดำเนินงานจัดประชุมวิชาการในระดับนานาชาติ (4) ร้อยละของโครงการส่งเสริม สนับสนุนการจัดประชุมวิชาการในระดับนานาชาติ (5) จำนวนผู้เข้าร่วมนำเสนอผลงานวิชาการในการจัดประชุมวิชาการในระดับนานาชาติ (6) ร้อยละของผลงานวิชาการที่ได้รับการจดลิขสิทธิ์ และหรือได้รับรองคุณภาพจากหน่วยงานที่เชื่อถือได้ต่ออาจารย์ประจำ (7) ร้อยละของงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ที่นำมาใช้ อันก่อให้เกิดประโยชน์ อย่างเด่นชัด ต่ออาจารย์ประจำและนักวิจัยประจำ (8) ร้อยละของผลงานวิจัยและผลงานสร้างสรรค์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในระดับชาติ และนานาชาติต่ออาจารย์ประจำและนักวิจัยประจำโดยภาพรวม สอดคล้องกับบุญเสริม วิสกุล (2546) ได้กล่าวถึงนโยบายความเป็นเลิศทางวิชาการควรมีหลักการและแนวทางคือเพิ่มศักยภาพของอาจารย์ให้มีความรู้ ความสามารถในสาขาวิชา ให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดทางวิชาการ ให้การยอมรับผลงานทางวิชาการ และ สนับสนุนให้มีการตีพิมพ์ผลงานทางวิชาการ โดยถือเป็นส่วนหนึ่งในภาระหน้าที่ของอาจารย์

4.2.7 องค์ประกอบการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย ด้านการทำนุบำรุงศิลป และวัฒนธรรม ซึ่งมีองค์ประกอบด้าน 1) เป้าหมาย: การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ (1) เป็นการอนุรักษ์ สืบสาน เผยแพร่ ถ่ายทอดวัฒนธรรม ชุมชน ท้องถิ่น และวัฒนธรรมสู่ความเป็นสากล (2) การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอนุรักษ์ สืบสาน วัฒนธรรม ร่วมกับองค์กร หน่วยงานทั้งภายใน และภายนอกมหาวิทยาลัย 2) กลยุทธ์

เพื่อการบรรลุเป้าหมาย (1) สร้างเครือข่ายการอนุรักษ์การทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมให้เกิดความยั่งยืน (2) ประสานงานกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการ (3) จัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ จิตสำนึก และความภูมิใจในวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ ให้นักลกร นิสิต ประชาชน ได้มีส่วนร่วมอย่างหลากหลาย 3) กลไกสู่การปฏิบัติและการประเมินผล ประกอบด้วย ตัวชี้วัด (1) ระดับความสำเร็จของโครงการ การสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชน (2) มีการรวบรวมภูมิปัญญา หรือปราชญ์ชาวบ้าน ต่อชิ้นงาน โดยมีกระบวนการวิจัยองค์ความรู้ ด้านศิลปวัฒนธรรมเป็นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับ Elmore (1977) กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่าองค์การหรือหน่วยงานที่ประสบผลสำเร็จได้นั้น จะต้องได้รับการสนับสนุนทรัพยากรทั้งด้านการเงิน ด้านกำลังคนในระดับองค์การอย่างเต็มที่ เพื่อก่อให้เกิดวัฒนธรรมการวิจัยภายในองค์กรนั้น ๆ 3) จำนวนโครงการวิจัยที่อนุรักษ์ สืบสานฟื้นฟู และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม (4) จัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ปลุกจิตสำนึก และความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น และของชาติให้กับนิสิต และประชาชน ได้เข้ามามีส่วนร่วม (5) พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ ด้านการอนุรักษ์ศิลปะ และวัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้นวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ Henkin, Cistone, & Dee (2000) กล่าวว่าการเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสม การปฏิบัติตามกลยุทธ์ เป็นการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติโดยคำนึงถึงโครงสร้างการบริหารองค์กร และขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม องค์กร สอดคล้องกับส่วนทักษะของ Cunningham & Cordeiro (2000) กล่าวว่า การสร้างวัฒนธรรมในการเรียนรู้ ประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ คือ สภาพแวดล้อม มีความปลอดภัย และมีระเบียบ แนวปฏิบัติหลักเพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดี ต้องอยู่บนหลักสำคัญทางวิชาการ อยู่บนทักษะพื้นฐานทางสังคม และสอดคล้องกับนโยบายศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม กำหนดไว้ว่าบทบาทสำคัญในการปลูกฝังให้ประชาชนเข้าใจและนำหลักธรรม ของศาสนา มาใช้ในการเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากร ฟื้นฟูและสืบสานคุณค่าความหลากหลายของวัฒนธรรม และพัฒนาคุณภาพชีวิต ประเพณี ค่านิยมที่ดีงาม ภูมิปัญญาท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550)

4.2.8 องค์ประกอบการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย ด้านการบริการวิชาการและบริการสังคม ซึ่งมีองค์ประกอบ ด้าน 1) เป้าหมาย : การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ (1) การบริหารจัดการเพื่อเป็นศูนย์เครือข่ายในการเผยแพร่ผลงานวิชาการ และการบริการสังคม (2) เป็นแหล่งข้อมูลการเรียนรู้ของอาจารย์ นิสิต ชุมชน และมีฐานข้อมูลวิชาการสำหรับการให้บริการวิชาการที่ตอบสนองต่อความต้องการสังคมและประเทศชาติ 2) กลยุทธ์เพื่อการบรรลุเป้าหมาย (1) ส่งเสริมการสร้างศูนย์บริการเครือข่ายทางวิชาการ โดยการเผยแพร่ทางสื่อ อินเทอร์เน็ต สื่อวิทยุกระจายเสียง ทีวี และอื่น ๆ เพื่อการให้บริการแก่อาจารย์ นิสิต ประชาชนทั่วไป (2) ส่งเสริมและพัฒนาเป็นแหล่งข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ด้านวิชาการของชุมชน และเป็นที่ปรึกษาวิชาการของชุมชน (3) จัดให้มีศูนย์บริการข้อมูลสารสนเทศด้านวิชาการ สำหรับเป็นแหล่งบริการวิชาการและบริการความรู้สู่ชุมชน (4) การบริการวิชาการ บริการสังคม การถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในเชิงวิชาการ การสร้างความร่วมมือทางวิชาการร่วมกับชุมชน และท้องถิ่น สอดคล้องกับ จรัส สุวรรณเวลา (2551) ที่กล่าวถึงการบริการวิชาการ และการบริการสังคม เป็นบทบาทหน้าที่สำคัญสำหรับสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาสังคมท้องถิ่น โดยเป็นแหล่งวิชาการ สถาบันการศึกษาต้องมีความรู้ทางวิชาการที่จำเป็นนั้น ๆ หรือต้องแสวงหาความรู้ที่จำเป็นสำหรับท้องถิ่นนั้น ๆ 3) กลไกสู่การปฏิบัติ และการประเมินผล ประกอบด้วย ตัวชี้วัด (1) ระดับความสำเร็จของการประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่ ข้อมูลสารสนเทศภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย (2) จัดตั้ง

หน่วยบริการวิชาการและวิชาชีพที่มีความหลากหลาย เป็นระบบอย่างมีคุณภาพโดยการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ และให้บริการอย่างทั่วถึง (3) สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง (4) มีแผนประชาสัมพันธ์การให้บริการวิชาการแก่สังคมท้องถิ่น โดยใช้เทคโนโลยี ที่เหมาะสม (5) พัฒนาเน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านวิชาการให้แก่ผู้นำชุมชน ชุมชน และบุคคลทั่วไป (6) มีการสร้างทัศนคติที่ดีให้กับบุคลากร ในการเผยแพร่การให้บริการวิชาการ แก่หน่วยงานภายใน และภายนอกมหาวิทยาลัย (7) จำนวน โครงการวิจัยเพื่อการพัฒนาถ่ายทอดองค์ความรู้ และเทคโนโลยีที่เหมาะสมสู่ชุมชน (8) ระดับความสำเร็จ และประสิทธิผลของการให้บริการวิชาการ และวิชาชีพ ตามพันธกิจของสถาบัน (9) ระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการวิชาการ และการให้บริการสังคม (10) มีศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี และพัฒนาการให้บริการงานวิชาการสู่ฐานสร้างสรรค์ และสร้างเครือข่ายทางวิชาการ และเผยแพร่ผลงานวิชาการให้เป็นที่ปรากฏทั้งในประเทศ และต่างประเทศ สอดคล้องกับ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2551ฯ) กล่าวถึงการบริการวิชาการแก่ชุมชน และบุคลากร ต้องจัดให้มีคณะกรรมการดูแลด้านการบริการวิชาการ บริการชุมชน ภายใต้อำนาจ และ โครงการที่กำหนดไว้ โดยจัดรูปแบบของการประชุม การสัมมนา การฝึกอบรม และการบรรยาย วิชาการ และการให้บริการข้อมูลทางวิชาการต่าง ๆ ขององค์กร

4.2.9 องค์ประกอบการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย ด้านการผลิตบัณฑิต ซึ่งมีองค์ประกอบด้าน 1) เป้าหมาย: การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ (1) ส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานิสิตให้มีศักยภาพคุณภาพให้เป็นผู้รอบรู้ในวิชาการที่หลากหลายและทันสมัย (2) ส่งเสริมและสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการผลิตบัณฑิตที่พึงประสงค์ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ประกอบการทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับนานาชาติ (3) จัดให้มีสโมสรนิสิต และมีชมรมศิษย์เก่า สร้างเครือข่ายการประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมสนับสนุนให้ศิษย์เก่าเข้ามาศึกษา (4) การพัฒนานิสิตให้เป็นนิสิตที่พึงประสงค์ 2) กลยุทธ์เพื่อการบรรลุเป้าหมาย (1) การผลิต และการพัฒนานิสิตให้มีศักยภาพคุณภาพ ให้เป็นผู้รอบรู้ในวิชาการที่หลากหลาย และทันสมัย (2) มีชมรมศิษย์เก่า และการสร้างเครือข่ายการประชาสัมพันธ์ ในการผลิตบัณฑิตที่พึงประสงค์ตรงตามความต้องการของสังคม และประเทศชาติ 3) กลไกสู่การปฏิบัติและการประเมินผล ประกอบด้วยตัวชี้วัด (1) มีกระบวนการขั้นตอนให้คณะ/หน่วยงานจัดหา และบำรุงรักษาวัสดุครุภัณฑ์ประจำห้องบรรยาย ให้พร้อมกับการเรียนการสอน และเป็นการใช้ทรัพยากรการเรียนการสอนร่วมกัน (2) ศึกษาข้อมูล และปัญหาของระบบการสร้างเครือข่ายการจัดการศึกษาร่วมกับหน่วยงานอื่น เพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการสอน (3) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ประกอบการที่ใช้บัณฑิต ต่อการจัดการศึกษาสาขาวิชาต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย (4) ระดับความสำเร็จของการผลิตบัณฑิต การพัฒนานิสิต และการมีส่วนร่วมของนิสิต (5) ระดับความสำเร็จของการส่งเสริมกิจกรรมนิสิตที่ครบถ้วน และสอดคล้องกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ (6) รายงานติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยงานจัดการเรียนการสอนต่อกรรมการบริหารบัณฑิตวิทยาลัย / กรรมการบริหารมหาวิทยาลัย (7) รายงานการศึกษา หรือประเมินผลการสอนที่สอดคล้องกับสภาพการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ สอดคล้องกับทันทพันธ์ นาอะตะ (2546) ได้กล่าวถึงการทำหน้าที่ของมหาวิทยาลัย ตามภารกิจหลักในด้านแสวงหาความรู้ การถ่ายทอดความรู้ และการใช้ความรู้ สำหรับประเทศไทยได้กำหนดภารกิจไว้อยู่ 4 อย่าง คือการผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการทางวิชาการแก่สังคม ตรงนี้คือบทบาทหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษา

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการนำข้อเสนอเชิงกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม การวิจัยส่วนใหญ่ บรรลุผล เสร็จสิ้นลงด้วยการสรุปผล และการให้ข้อเสนอแนะการวิจัย เพื่อการนำข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ สู่การปฏิบัติ ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1.1 เสนอต่อสภามหาวิทยาลัย เนื่องจากการศึกษาตามขั้นตอนการวิจัย การศึกษาพหุกรณีบัณฑิตวิทยาลัย 4 มหาวิทยาลัย และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่าการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย ที่มีประสิทธิภาพ บัณฑิตวิทยาลัย ควรมีคณะกรรมการบริหารประจำบัณฑิตวิทยาลัย และคณะกรรมการบริหารงานวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา ดังนั้นเพื่อประโยชน์ของการนำข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ไปใช้ ในฐานะที่สภามหาวิทยาลัย เป็นผู้กำหนดนโยบาย และกำกับดูแลนโยบาย ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

5.1.2 เสนอต่อคณะกรรมการบริหารบัณฑิตวิทยาลัย เนื่องจากการศึกษาตามขั้นตอนการวิจัย การศึกษาพหุกรณีบัณฑิตวิทยาลัย 4 มหาวิทยาลัย การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ และการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ พบว่าการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย ที่มีประสิทธิภาพ องค์ประกอบหลักที่สำคัญ คือการกำหนดนโยบายของอธิการบดี ที่ท่านเป็นประธานกรรมการบริหารบัณฑิตวิทยาลัย ควรมีนโยบายและมาตรการลงโทษ การไม่ปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548 และข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548 เพื่อการกำหนดเป็นนโยบายแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม สู่คุณภาพการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และเป็นที่ยอมรับในระดับประเทศผู้บริหารระดับสูง ในฐานะผู้กำกับนโยบาย ควรนำนโยบายสู่การปฏิบัติ โดยมอบหมายให้บัณฑิตวิทยาลัย เป็นหน่วยงานกลางในการดำเนินงานตามข้อเสนอเชิงกลยุทธ์

5.1.3 เสนอต่อหน่วยงาน คณะ สถาบันที่จัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาเนื่องจากการศึกษาตามขั้นตอนการวิจัย การศึกษาพหุกรณีบัณฑิตวิทยาลัย 4 มหาวิทยาลัย การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ และการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ คณะ สถาบันจะต้องร่วมกัน กำหนดมาตรการ การกำกับดูแล คุณภาพมาตรฐาน การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ และพัฒนางานวิจัยร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ในระดับชาติ และระดับนานาชาติ ส่งเสริมให้มีการจัดทำวารสารทางวิชาการระดับนานาชาติ และจัดประชุมการนำเสนอผลงานวิชาการในระดับชาติและนานาชาติ ดังนั้นจึงควรสนับสนุนให้คณะ สถาบัน ให้ความร่วมมือ โดยการรับนโยบายไปกำหนด และจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปี ที่เกี่ยวกับข้อเสนอเชิงกลยุทธ์การบริหารจัดการ ให้สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย

5.2 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยครั้งนี้มุ่งให้ข้อเสนอแนะ ต่อผู้บริหารมหาวิทยาลัย คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย คณะกรรมการบริหารบัณฑิตวิทยาลัย และคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัย ในการนำผลการวิจัยไปประกอบการปรับปรุง นโยบาย แผนกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัย และแผนกลยุทธ์ของบัณฑิตวิทยาลัย ตลอดจนการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคามข้อค้นพบจากการวิจัย

เชิงสำรวจ การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ และการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ สิ่งที่ต้องดำเนินการตามองค์ประกอบ การบริหารจัดการใน 9 ด้าน มีดังนี้

5.2.1 ผลการวิจัย ตามองค์ประกอบการบริหารจัดการ ด้านโครงสร้างการบริหาร จากผลการวิจัยเชิงสำรวจตามรายชื่อการจัดโครงสร้างการบริหารบัณฑิตวิทยาลัย มีโครงสร้างที่เอื้อต่อการ บริหารงานของหน่วยงาน พบว่า ระดับการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้บริหารควรดำเนินการปรับปรุงโครงสร้าง การบริหารงานหน่วยงานให้มีความชัดเจน พัฒนาระบบงานให้เหมาะสมสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ ของ บัณฑิตวิทยาลัย

5.2.2 ผลการวิจัย ตามองค์ประกอบการบริหารจัดการ ด้านการกำกับคุณภาพมาตรฐาน การศึกษา จากผลการวิจัยเชิงสำรวจ ตามรายชื่อ มีการบริหารจัดการที่สามารถดำเนินการ ด้านการกำกับคุณภาพ มาตรฐานการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ พบว่า ระดับการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้บริหารควรมีมาตรการ กำหนดเกณฑ์มาตรฐานของคณะ หน่วยงาน ในการกำกับ ควบคุม คุณภาพมาตรฐานการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

5.2.3 ผลการวิจัย ตามองค์ประกอบการบริหารจัดการ ด้านการวิจัย จากผลการวิจัยเชิง สำรวจตามรายชื่อการจัดระบบฐานข้อมูลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา สามารถค้นหาสืบค้นได้อย่างรวดเร็ว พบว่า ระดับการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้บริหารควรมีนโยบายเร่งรัดการพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศ เพื่อกำกับ ตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานการศึกษาด้านการวิจัย และผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิควร สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ และพัฒนางานวิจัยร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งในระดับชาติ และระดับ สากล ควรมีการสนับสนุนงบประมาณด้านการวิจัย ให้เพียงพอสำหรับความต้องการของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

5.2.4 ผลการวิจัย ตามองค์ประกอบการบริหารจัดการ ด้านหลักสูตร จากผลการวิจัย เชิงสำรวจตามรายชื่อ มีการกำหนดกลยุทธ์เพื่อการบรรลุเป้าหมายของการบริหารหลักสูตรไว้อย่างชัดเจน พบว่า ระดับการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้บริหาร ควรกำหนดมาตรการ การรายงานผลการดำเนินงาน การประเมิน หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาทุกหลักสูตร ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา และผลการ สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ ควรมีการสำรวจและวิเคราะห์ความต้องการ การใช้บัณฑิต และวิเคราะห์ความพร้อม ในการเปิดหลักสูตรก่อนนำไปกำหนดเป็นเป้าหมายของหลักสูตร สร้างและพัฒนาหลักสูตรให้มีความหลากหลาย ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

5.2.5 ผลการวิจัย ตามองค์ประกอบการบริหารจัดการ ด้านการจัดการศึกษาสู่ความเป็นสากล จากผลการวิจัยเชิงสำรวจ ตามรายชื่อมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีโครงการแลกเปลี่ยนนิสิต/ นักศึกษากับ มหาวิทยาลัยต่างประเทศ พบว่า ระดับการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้บริหารควรดำเนินการ สนับสนุนส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพงานวิจัยของอาจารย์ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา โดยมีโครงการแลกเปลี่ยนอาจารย์ และนิสิตใน การทำวิจัยร่วมกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ และผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ ควรส่งเสริมและสร้าง กระบวนการวิจัยของอาจารย์ และนิสิต เพื่อการสร้างองค์ความรู้ใหม่ในเชิงลึก และให้การจัดการศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษาสู่ความเป็นเลิศด้านการวิจัย และพัฒนาองค์ความรู้สู่ความเป็นสากล

5.2.6 ผลการวิจัย ตามองค์ประกอบการบริหารจัดการ ด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ จากผลการวิจัยเชิงสำรวจตามรายชื่อหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาเป็นที่ยอมรับในระดับชาติ และนานาชาติ พบว่า

ระดับการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้บริหารควรเร่งดำเนินการ กำหนดมาตรการ ควบคุมมาตรฐานหลักสูตร ระดับบัณฑิตศึกษาให้ทัดเทียมกับหลักสูตรในต่างประเทศ และผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ควรส่งเสริมให้มีการจัดทำวารสารทางวิชาการระดับนานาชาติ และจัดเวทีประชุมวิชาการการนำเสนอผลงานวิชาการในระดับชาติ และนานาชาติ

5.2.7 ผลการวิจัย ตามองค์ประกอบการบริหารจัดการ ด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม จากผลการวิจัยเชิงสำรวจ ตามรายชื่อมีการส่งเสริมสนับสนุน กิจกรรม ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของหน่วยงานไว้อย่างชัดเจน พบว่า ระดับการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้บริหารควรดำเนินการ กำหนดเป็นนโยบาย ใ้บุคลากรเข้าไปมีส่วนร่วมกับการจัดกิจกรรม ด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมร่วมกับชุมชนองค์กร ภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยเพิ่มมากขึ้น

5.2.8 ผลการวิจัย ตามองค์ประกอบการบริหารจัดการ ด้านการบริการวิชาการและบริการสังคม จากผลการวิจัยเชิงสำรวจ ตามรายชื่อ มีการบริการวิชาการ ด้าน research clinic ที่สามารถดำเนินการ ได้อย่างบรรลุ เป้าหมาย ตรงตามความต้องการของผู้รับบริการ พบว่า ระดับการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้บริหารควรเร่งรัด และพัฒนาระบบบริการให้เกิดความประทับใจของผู้ใช้บริการ และผลการสัมมนาเชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ ควรมีการ กำหนดกลยุทธ์ และแผนงานการบริการวิชาการ และบริการสังคมที่มีความชัดเจน

5.2.9 ผลการวิจัย ตามองค์ประกอบการบริหารจัดการ ด้านการผลิตบัณฑิต จากผลการวิจัยเชิงสำรวจตามรายชื่อมีการบริหารจัดการระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ พบว่า ระดับการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้บริหารควรเร่งรัดและพัฒนาระบบงานคัดเลือก โดยเปิดให้มีการ สมัครในหลายช่องทาง เช่น ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต และชำระเงินผ่านทางธนาคาร และผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เร่งรัดในการสร้างภาพลักษณ์ของบัณฑิตที่พึงประสงค์ และส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมเน้นการผลิต และการพัฒนานิสิตให้มีศักยภาพคุณภาพ ให้เป็นผู้รู้ ในวิชาการที่หลากหลาย และทันสมัย

5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่มีความสนใจในการทำวิจัยเชิงนโยบายแบบมีส่วนร่วม ซึ่งผู้วิจัยมี ข้อเสนอแนะในขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

5.3.1 การศึกษาบริบทเพื่อจัดทำร่างข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ ขั้นตอนของการเขียนร่างข้อเสนอ นั้น จะต้องศึกษามาจากแหล่งข้อมูลสารสนเทศที่หลากหลาย โดยการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ เพื่อนำมาประกอบการ เขียนร่างข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ ต้องให้ได้ข้อมูลมาจากหลักการวิจัยที่ถูกต้อง เป็นที่ยอมรับ และเชื่อถือได้ โดยเน้น กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม

5.3.2 ควรมีการศึกษาวิจัย ติดตามและประเมินผลข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ เพื่อการบริหาร จัดการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และมีการศึกษา จากกระบวนการวิจัยที่มีความเข้มในเนื้องาน มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะขั้นตอนของการติดตาม และประเมินผลข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ ว่าถูกต้องหรือไม่ ข้อมูลที่ได้ จากแหล่งที่เชื่อถือได้หรือไม่

5.3.3 ควรมีการศึกษาวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยอื่น เช่นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมี ส่วนร่วม หรือการวิจัยประเภทอื่น ๆ เพื่อการให้ได้ข้อมูลเพื่อการวิจัยที่หลากหลาย ในการแก้ปัญหาขององค์กร ในระดับภูมิภาค และระดับประเทศ

5.3.4 หน่วยงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ควรทำการวิจัยเชิงนโยบายแบบมีส่วนร่วม เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัยของรัฐ ที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล เพื่อให้ผลการศึกษารอบคลุมกระบวนการวิจัยในระดับชาติ และสามารถนำไปเป็นรูปแบบให้กับบัณฑิตวิทยาลัย ทุกมหาวิทยาลัยในประเทศไทยได้

5.3.5 ควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยของรัฐ ในทศวรรษหน้า โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงนโยบายแบบมีส่วนร่วม หรือกระบวนการวิจัยอื่นที่มีขั้นตอนการวิจัยที่ใกล้เคียงกัน เพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยของรัฐในอีก 10 ปีข้างหน้า

5.3.6 ควรนำผลจากการวิจัยเชิงนโยบายแบบมีส่วนร่วม ที่ไม่ได้สิ้นสุดเฉพาะการทำให้ได้ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยเท่านั้น แต่ต้องนำเอาผลการวิจัยไปศึกษาวิเคราะห์ต่อเนื่อง ถึงโอกาสความเป็นไปได้ ในการนำไปสู่การปฏิบัติจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อการพัฒนางานวิจัยให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น